

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MEHMONXONALARNI RIVOJLANTIRISH VA ULARGA BERILADIGON YULDUZLAR

Abdullayeva Mohichehra
Qo'qon Universiteti talabasi,
Mamadaliyev Ulug'bek Toxirjon o'g'li
Qo'qon Universiteti "Xalqaro turizm va iqtisodiyot"
kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur tezisda O'zbekiston Respublikasida mehmonxonalar uchun beriledigon yulduzlar va ularning rivojlanishi to'g'risida hamda xulosa muallif tomonidan bayon etilgan.

Kalit so'zlar: turizim, mehmonxona, yulduz, rivojlanish, xorijiy mamlakatlar, dunyoda, yulduzlar turi, mehmonxonalar sinifi

Bugungi kunda taraqqiy etayotgan bir davrda barcha dunyoning tarixiy obidalariga tashrif buyuruvchilar nihoyatda ko'paymoqda bu esa turizimning rivojlanishidan dalolat beradi. Har qayerda turizim rivojlangan yokida rivojlanayotgan bo'lsa va u yerda tashrif buyuruvchilar tomonidan mehmonxonaga bo'lgan talab oshib boradi hamda mehmonaning darajasi yuqoriga ko'tarilib boradi. Xususan, sayyohlik bo'yicha tahlilchilarning birortasi ham sayyoramizda nechta mehmonxona borligini aniq aytib berolmeydi. Chunki ularning soni haddan ziyod ko'p va ayni damda ham ko'payishda davom etmoqda. Dunyo bo'yicha mehmonxonalar bir necha siniflarga bo'linadi. Ularning orasida eng mashhurlari shvedcha kalit, britancho toj, hindcho ball va yulduz. Ularning ichida eng mashhurlari yulduzli otellar hisoblanadi.

Mehmonxonalar darajasini baholaydigon maxsus sertifikatga ega organlar bir nechta talablarga qarab yulduzlar berishadi. Eng avvalo, taklif qilinayotgan qulaylik va xizmatlarning xilma-xilligiga e'tibor beriladi. Keyin esa xonalar hajmi va xizmat imkoniyatlari: restoran va barlar, sauna va cho'milish havzalari, qo'riqlanadigan avtoturargohlar va taksi chaqirish, xalqaro telefon va kuzatuv kameralari inobatga olinadi. Hozirda O'zbekiston Respublikasida mehmonxona rivoji uchun qarorlar keltirilib ularni tatbiq etilmoqda bulardan andoza sifatida "Mehmonxona xo'jaligi faoliyatini yanada rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida" Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 27 maydagi 433-sonli qarori va "O'zbekiston Respublikasida mehmonxona biznesini jadal rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" Vazirlar Mahkamasi 954 sonli qarori 24.11.2018. O'zbekiston Respublikasida Turizim va madaniy meros vazirligi huzuridagi "Turizim xizmatlari sertifikatlash markazi"

Yuqoridagi jadvalga ko'ra mehmonxonada olgan yulduzlariga qaragan holda asosiy jihatlari bilan u yerdagi jihozlar va xizmatlarning o'zgarishini ummumniy ma'lumot berilmoqda. Hozirda Toshkentda va O'zbekistonning bir necha shaharlarida mehmonxona biznesi ancha rivojlanib bormoqda. Hatto ularning orasida ma'lum «yulduz»ga egalari ham topiladi.

1* - eng oddiy qulaylik. Joylashuvi unchalik ahamiyat kasb etmaydi. Qoidaga ko'ra, bunday mehmonxonalarining nomerlar soni 10 tadan oshmaydi. Ovqatlari hisobga olinmaydi,

lekin pulni to'lasangiz, kamtarona nonushta olib kelishlari mumkin. Kechasi soat 1:00 dan keyin otelga kirish taqiqlanadi.

2* (sayyohlik klassi) — sayyohlar uchun uncha qimmat bo'lmagan ekskursiya taklif qilinadi. Yevropa va amerikacha me'yorlarga ko'ra, xonada hojatxona, hammom va televizor bo'ladi, ammo TV pulti uchun alohida pul to'lash lozim. Otelga kirish uchun cheklovlar yo'q. Nonushtaga odatda kefir/yogurt, bulochka va qahva, sariyog', pishloq, murabbo, ba'zida sosiska va tuxum beriladi. Ayrimlarida restoran biror qavatning xollida joylashadi.

3* — keng tarqalgan mehmonxona turlaridan biri. Hammomda sovun va shampun doimo topiladi, ba'zan fen ham. Telefon va televizor bor, ayrimlarida mini-bar va konditsioner. Amerikacha 3 yulduzli otel Yevropaning 4 yulduzlisiga deyarli teng hisoblanadi. Turkiya va Misrda esa xonada konditsioner bo'lishi shart.

4* — eng yuqori sifatga ega mehmonxona turlaridan sanaladi. Ushbu turdagi otellar shahar markazida yoki sohil bo'yida joylashgan bo'ladi. Shuningdek, qo'riqlanadigan avtoturargoh, bepul trenajyor zallari, kort va hovuzlar, shou va diskotekalar ham uning darajasini aniqlab beradi. Xonada esa hojatxona-hammom (feni bilan), konditsioner, masofadan turib boshqariladigan rangli televizor, muzlatgich, mini-bar, mini-seyf hamda xalqaro qo'ng'iroqlar uchun telefon mavjudligi muhim hisoblanadi. Aslida bu turdagi mehmonxonalar 5 yulduzli otellardan deyarli farq qilmaydi, ammo xo'jayinlar ortiqcha soliqlardan qochish uchun «yulduz» ketidan quvmaydilar.

5* — barcha qulayliklari bor kichik shaharchaga o'xshatish mumkin: yevropacha va milliy taomlarga ega bir nechta bar hamda restoranlar, tungi klublar, do'konlar,

Nº	Nomer uchun talablar	5*	4*	3*	2*	1*
1	Xona hajmi m kvadrat (bir kishilik, hammom va balkondan tashqari)	14-18	дек.16	10	8	8
2	Xona hajmi m kvadrat (ikki kishilik, hammom va balkondan tashqari)	16-25	14 - 20	14	12	12
3	Hammom	xonada	xonada	xonada	Qavatdan 2 tadan ko'p emas	Qavatdan 2 tadan ko'p emas
4	Hojatxona	xonada	xonada	xonada	umumiy	umumiy
5	Televizor	xonada	xonada	xonada	Qaytadan	Qaytadan
6	Muzlatgich	xonada	xonada	xonada	Qavatda	Qavatda
7	Konditsioner	Bor	Bor	Bor	Qavatda	Qavatda
8	Telefon	Bor	Bor	Bor	Yo'q	Yo'q

9	Kunlik tozalash	Bor	Bor	Bor	Bor	Yo'q
10	Tonggi qo'ng'iroq xizmati	Bor	Bor	Bor	Bor	Bor
11	Yotoq joyini almashtirish	Har kuni	Har kuni	Haftada 2 marta	5 kunda 1 marta	5 kunda 1 marta
12	Ko'zgu	Bor 2 tadan ortiq	Bor 2 tadan ortiq	Bor 2 tadan ortiq	Bor	Bor
13	fen	Bor	Bor	Yo'q	Yo'q	Yo'q
14	Shampun, sovun hammom uchun ko'prik	Bor	Bor	Bor	Yo'q	Yo'q
15	Sochiq (har bir mehmonga)	Kamida 5 ta	Kamida 5 ta	Kamida 3 ta	Kamida 2 ta	Kamida 2 ta
16	Sochiqni almashtirish	Har kuni	Har kuni	Haftada 2 marta	5 kunda 1 marta	5 kunda 1 marta
17	Radio	Bor	Bor	Bor	Bor	Bor

Xulosada shuni aytish joyizki, mamalakatlarining barchasida bo'lgani kabi O'zbekiston Respublikasida jahon standartlari bo'yicha yulduzlar qo'yishni va ularning yulduzlar qanday bir biridan farq qilishini ko'rsatib o'tdi. Maqolaning so'nggi qismida, har bir mehmonxonani qanday kamchiligi va afzaligi uchun unga yulduzlar berilishi bayon etildi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://planetariodevitoria.org/uz>
2. <https://planetariodevitoria.org/uz/foguetes/qual-a-diference-entre-hotel-3-estrelas-e-4-estrelas.html>
3. <https://sof.uz/uz/>
4. "O'zbekiston Respublikasida mehmonxona biznesini jadal rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" Vazirlar Mahkamasi 954 sonli qarori 24.11.2018 <https://lex.uz/ru>
5. "Mehmonxona xo'jaligi faoliyatini yanada rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida" Vazirlar Mahkamasi 2019 yil 27 maydagi 433-sonli qarori **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** 1. R.Toxirov. Tadbirkorlik subyektlari samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI. Ilmiy-elektron jurnali.1/2023. 40-43.
6. Kokand, F. M., Kokand, R. T., & Kokand, D. M. (2020). Trends in solving problems in the development of an innovative economy. Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems, 12(6), 1205-1209.

7. Toxirov, R. S., & Raxmonov, N. R. O. G. L. (2021). DASTURIY TA'MINOT YORDAMIDA ZAMONAVIY BOSHQARUVNI TASHKIL ETISH ISTIQBOLLARI. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 1(1), 181-186.
8. Tokhirov, R., & Rahmonov, N. (2021). Technologies of using local networks efficiently. Asian Journal Of Multidimensional Research, 10(6), 250-254.
9. Tokhirov, R., & Abdurakhimjanov, A. (2021). The Issue Of Modern Strategic Management In Enterprises Or Firms. The American Journal of Management and Economics Innovations, 3(08), 9-14.